

א. (מגילה טז:) אמר רבה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא - גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם. שקל אותן שנים שהנה יעקב אבינו בבית עבר, לא נענש. דאמר מר: למה נמנו שנותיו של ישמעאל? כדי ליחס בהן שנותיו של יעקב.

דכתיב: ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים (137). כמה קשיש ישמעאל מיצחק? ארביסר שניו, דכתיב: ואברם בן שמונים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם, וכתיב: ואברם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו. (100-86=14)

וכתיב: ויצחק בן שלשים שנה בלדת אותם. בר כמה הנה ישמעאל כדאתיליד יעקב? בר שבעים וארבעה. כמה פיישן משניה? (137-74=63) שתין ותלת. הנה יעקב אבינו בשעה שנתברך מאביו בן שלשים ושלוש שנה, ובו בפרק מת ישמעאל. דכתיב: וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל אחות נכיות. ממשמע שנאמר: בת ישמעאל, איני יודע שהיא אחות נכיות? מלמד שקידשה ישמעאל ומת, והשיאה נכיות אחיה.

שתין ותלת וארביסר עד דמתיליד יוסף (63+14=77), הא שבועין ושבעה.

וכתיב: ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה. (77+30=107) הא מאה ושבע. שב דשבועא, ותתי דכפנא, (107+7+2=116) הא מאה ושיתסר.

וכתיב: ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה. מאה ושיתסר הוינין?! (130-116=14) אלא שמע מינה ארבע עשרה שניו דהנה בבית עבר, לא חשיב להו.

ומנלן דלא אינעש? דתנא: נמצא יוסף שפירש מאביו עשרים ושנים שנה, כשם שפירש יעקב אבינו מאביו. דיעקב תלתין ושיתא הוינין?! אלא: ארביסר דהנה בבית עבר לא חשיב להו. סוף סוף, דבית לכו עשרין שניו הוינין? (דכתיב: זה לי עשרים שנה בביתך עבדתי ארבע עשרה שנה בשמי בתיך ושש שנים בצאנה). אלא, משום דאשתיה באורחא תרתין שניו.

ב. (גיטין פח:) אמרו ליה רב פהנא רב אסי לרב - כתיב ביה בהושע בן אלה: ויעש הרע בעיני ה', רק לא כמלכי ישראל. וכתיב: עליו עלה שלמנאסר? אמר להו: אותן פרדסיאות שהושיב ירבעם על הדרכים כדי שלא יעלו ישראל לרגל, בא הושע ובישלו, ואף על פי כן, לא עלו ישראל לרגל. אמר הקדוש ברוך הוא: אותן שנים שלא עלו ישראל לרגל, הלכו בשבי.

(תענית ל:) אמר רבן שמעון בן גמליאל - לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. בשלמא יום הכפורים, משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות. אלא חמשה עשר באב מאי היא? ... עולא אמר: יום שביטל הושע בן אלה פרסידיות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל.

ג. (סנהדרין נו:) תנא - עשר מצות נצטוו ישראל במרה; שבע שקיבלו עליהן בני נח, והוסיפו עליהן - דיגיו, ושבת, וכיבוד אב ואם.

ד. (קידושין לא:) שאלו את רבי אליעזר - עד היכן כיבוד אב ואם? אמר להם: צאו וראו מה עשה נכרי אחד לאביו באשקלו, ודמא בן גתניה שמו ... ואמר רבי תנינא: ומה מי שאינו מצנה ועושה, כך, מצנה ועושה, על אחת כמה וכמה!

ה. (נזיר סא:) משנה - הגוים אין להם נזירות.

גמרא - דאמר קרא: לאביו ולאמו לא ישמא ... במי שמוזקק על כיבוד אביו. רש"י: ועובד כוכבים, הואיל ואינו בכיבוד אביו, אין נזירות חלה עליו.

ו. (מדרש רבה:) אמר הקדוש ברוך הוא להם - אמה בזית ערנות אביה, חייך שאני פורע לך, (ישעיה ט) בן ינהג מלך אשור את שבי מצרים ואת גלות כוש גערים וזקנים ערום ונחף ונחשופי שות ערנות מצרים. (בר"ר לז:)

ז. מדרש רבה): אָמַר לִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [לְאַבְרָהָם] - לָךְ, אָנֹכִי פּוֹטְרֵךְ מִכְבוֹד אָב וְאָם, וְאִין אָנִי פּוֹטֵר לְאַחַר מִכְבוֹד אָב וְאָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂאֲנִי מִקְדִּים מִיָּתְנוּ לִיצִיאָתְךָ. בְּתַחֲלָה: וְיָמַת תְּרַח בְּחַרְוֹ, וְאַחַר כֵּן: וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לָךְ לָךְ. (בר"ר לט:ז)

ח. זהר הקדוש): וְאֵף עַל גַּב דְּרַחֵל אִיהִי עֲבָדַת לְאַעֲקָרָא לִיָּה לְאַבְרָהָם מִבְּמַת עֲבוּדָה זָרָה, אֲתַעֲנֶשֶׁת, דְּלֹא רְבִיאַת לִיָּה לְבַנְיָמִן, וְלֹא קָיִמָא בְּהַדִּיָּה שְׁעָתָא תְּדָא, בְּגִין צַעֲרָא דְאַבְרָהָם, אֵף עַל גַּב דְּאַתְכֻּנְתָּ לְטַב. (ח"א דף קסד)

ט. שלחן ערוך): גַּר אֲסוּר לְקַלֵּל אֲבִיו הַעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְלֹהֲכוֹתוֹ, וְלֹא יִבְזֶהוּ, שְׁלֹא יֹאמְרוּ: בְּאֵנוּ מִקְדוּשָׁה חֲמוּרָה לְקְדוּשָׁה קְלָה! (יו"ד סימן רמא)

י. רבינו ניסים גאון): כֹּל הַמְצוּוֹת שֶׁהֵן תְּלוּיִין בְּסִבְרָא וּבְאוֹבְנָתָא דְלִיבָא, כִּבְרַח הַכֹּל מִתְחַיִּיבִים בְּהוֹן, מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים אֶדָם עַל הָאָרֶץ, עֲלִיו וְעַל זֶרְעוֹ אַחֲרָיו לְדוֹר דוֹרִים. (הקדמה לש"ס)

יא. יתחזקאל טז): הִנֵּה זֶה הָיָה עֵוֹן סֹדֵם אַחֲזַתְךָ גְּאוֹן שִׁבְעַת לֶחֶם וְשִׁלְנוֹת הַשֶּׁקֶט הָיָה לָהּ וּלְבָנוֹתֶיהָ וַיֵּד עֲנִי וְאֲבִיוֹן לֹא הִחְזִיקָהּ. רְבִינוּ בְּחַיִּי: וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִיתְנָה תּוֹרָה עֲדִיין, הִנֵּה הַצְדָקָה מִן הַמְצוּוֹת הַמוֹשְׁכֹלוֹת. וְדַבֵּר מִתּוֹעֵב הוּא שִׁירָאָה אֶדָם אֵת מִיֵּנוּ מוֹטֵל בְּרַעֲב, וְהוּא עֲשִׂיר וְשִׁבְעַת מִכֹּל טוֹב, וְאִינוּ מֵרַחֵם עֲלֵיו לְהַשִּׁיב אֵת נַפְשׁוֹ. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה עַל מִי שֶׁהוּא מְאוּמָתוֹ, וְדַר עֲמוּ בְעִיר אַחַת. עַל כֵּן אִיבְדָם ה' יִתְבַּרֵךְ. (בראשית יח:ט)